

จะชายชื่อ

พระอาจารย์สงบ มนัสสนุโต

ถาม-ตอบ ปัญญาธรรม วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “เอาชื่อครูบาอาจารย์มาตั้งเป็นชื่อสำนัก”

หลวงพ่อรู้จักพระองค์หนึ่งใหม่ครับ ฉายาว่า... หรืออะไรนี่แหละ ท่านได้ตั้งวัดที่ศาลายา ชื่อวัด... ท่านได้รับอนุญาตให้ใช้ญาณสัมปันโนหรือเปล่าครับ เพราะเมื่อก่อนตอนหลวงตาทรง ชาติขันธ์อยู่ไม่มีคำว่า “ญาณสัมปันโน” ครับ เพราะผมเคยไปเมื่อหลายปีก่อน แต่มีเหตุต้องเลิก ไป เพราะหลานที่บวชเป็นเณรในตอนนั้นไปเห็นอะไรบางอย่างตอนกลางคืน เลยไม่ไป แล้ว หลานก็สึกออกมาเลยครับ

คำว่า “ญาณสัมปันโน” มาได้ไง ผมยังงงอยู่ จึงมาขอความคิดเห็นของหลวงพ่ช่วย อธิบายหน่อยครับ ผมมั่นใจว่าพระองค์นี้ไม่ใช่พระที่หลวงตาจะให้เครดิตที่จะให้ใช้ชื่อของท่าน ขอความอนุเคราะห์หลวงพ่ช่วยชี้แจงด้วยครับ กราบนมัสการด้วยครับ

ตอบ : ขอความอนุเคราะห์หรือขอความเห็น สิ่งนี้โดยสังคโลก สังคโลกที่เขาเป็นกัน อยู่ในปัจจุบันนี้เขาเป็นกันอยู่อย่างนี้ ถ้าเขาเป็นอยู่อย่างนี้ ถ้าเป็นอยู่อย่างนี้ อย่างทางโลก ทางโลกของเขา ทางโลกมันโลกธรรม ๘ มีลามเลื่อมลามก มียศเลื่อมยศ แต่เวลาธรรมะขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “โมฆบุรุษตายเพราะลามก”

ถ้าทำเพื่อลามกเพื่อสักการะ นี่จะชายชื่อไป จะชายชื่อครูบาอาจารย์ไป ถ้าคำว่า “จะชาย ชื่อครูบาอาจารย์” มันต้องการ ต้องการผลตอบแทน ต้องการความเชื่อถือ ต้องการให้คน ยอมรับนับถือไป แต่ความจริงนะ ความจริงการตั้งชื่อ การตั้งชื่อของครูบาอาจารย์มันไม่ผิด หรือก มันผิดตรงไหน

เวลาชื่อขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วัดพุทธธรรม ของเราก็มี ของเราก็มีวัด พุทธธรรม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ วัด วัดสติปัญญา ๔ วัดมรรค ๘ ในธรรม ถ้าเรามีความ กตัญญูกตเวที ถ้าเราเพื่อความเชิดชู ถ้าเราเชิดชู มันจะเสียหายตรงไหน ถ้าเราตั้งชื่อวัด ตั้งชื่อ ของครูบาอาจารย์ของเรา ตั้งชื่อเพื่อความเชิดชู เพื่อความส่งเสริมนะ สิ่งนี้มันเป็นคนทั้งนั้นนะ

คูลี เวลาหลวงตา เวลาท่านตั้งชื่อของท่าน วัดป่าเกษรศีลคุณ เวลาท่านฝึกฝนๆ มา ฝึกฝนจนได้หลวงปู่ลีมาไง หลวงปู่ลีท่านไปสร้างที่ผาแดง เห็นใหม่ วัดป่าเกษรศีลคุณธรรมเจดีย์

ท่านว่าเป็นธรรมนะ วัดนี้มันเป็นคุณธรรม มันเป็นธรรม ธรรมเจดีย์ เจดีย์ที่อยู่ในหัวใจของพวกเขา นะ ถ้าเป็นเจดีย์ที่อยู่ในหัวใจของพวกเขา มันเป็นการเชิดชูหรือมันเป็นการทำลาย

การตั้งชื่อ ถ้าการตั้งชื่อด้วยการกตัญญูกตเวที การตั้งชื่อด้วยความเชิดชู เราเชิดชูท่านนะ เราเชิดชู เราส่งเสริม มันไม่ผิดหรอก ถ้าเป็นความเชิดชู แต่ถ้ามันไม่ได้เป็นความเชิดชู เราตั้งทำไม ชื่ออะไรก็ได้ ดุสิต วัดป่าเกษรศีลคุณ หลวงตาท่านตั้งไว้ จดทะเบียนไว้ วัดป่าเกษรศีลคุณ มีใครรู้จักบ้าง มีรู้จักแต่วัดป่าบ้านตาด ทุกคนรู้จักวัดป่าบ้านตาด แต่ไม่รู้จักวัดป่าเกษรศีลคุณ

นี่ไง เวลาตั้งชื่อ ชื่อมันเป็นชื่อ แต่มันเป็นคุณงามความดีของท่าน คุณงามความดีของหลวงตาท่าน ท่านทำคุณงามความดีของท่าน มีคนเชื่อถือศรัทธาท่าน วัดป่าบ้านตาด วัดป่าบ้านตาดมันเป็นภาษาพื้นฐาน เป็นภาษาบ้าน มันกลับขึ้นชม กลับเป็นกลั่น กลั่นมันหอมทวนลม กลั่นมันขจรขยายไปทั่ว ความขจรขยายไป มันขจรขยายไปด้วยคุณงามความดีของท่าน ถ้าขจรขยายเป็นคุณงามความดีของท่าน ดุสิต ท่านมาสร้างวัดที่สามโคก เห็นไหม วัดป่าภุมรินทร์ตช หลวงตาเป็นคนสร้าง หลวงตาเป็นคนตั้งชื่อ ท่านตั้งชื่อของใครนะ ท่านตั้งชื่อของหลวงปู่มั่น วัดป่าภุมรินทร์ตชปฏิบัติทาราม นี่ไง เวลาท่านตั้งชื่อ ท่านตั้งชื่อเพราะท่านจะเชิดชูของท่านไง เพราะท่านเคารพบูชาของท่าน

พอท่านเคารพบูชาของท่าน เวลาหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มั่น เวลาหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านถามว่า ท่านทำคุณประโยชน์กับสังคมไว้เยอะ หมู่คณะได้คิดถึงท่านหรือไม่ หลวงตาท่านยกมือเลย “ผมคิดอยู่เต็มหัวใจเลย ถ้าต่อไปผมจะเขียน ผมจะเขียนประวัติของครูบาอาจารย์ เขียนถึงผลงานของหลวงปู่มั่น”

“เออ! คิดอย่างนี้ถูกแล้วแหละ”

แต่หลวงตาท่านบอกว่า แต่ตอนนี้นางานของท่านยังไม่จบ ถ้างานของท่านจบ คือว่าถ้าท่านภาวนาถึงที่สุดแล้ว ท่านจะเขียนประวัติของหลวงปู่มั่น

หลวงปู่มั่นบอก ใช่ ต้องเอาหัวใจของตนให้พ้นจากกิเลสก่อน เอาหัวใจของตนคือเอาผลประโยชน์ของตน เอาสังขารของตนก่อน อย่างนี้ถูกต้อง แล้วต่อไปถ้าจะทำ เห็นไหม

เวลาการพูดกันแบบนี้ หลวงปู่มั่นนี่นะ ใครพูดกับท่าน ใครสนทนากับท่าน แล้วถ้าเป็นการทุจริต เป็นเรื่องกิเลส พูดกับท่านไม่ได้หรอก แล้วนี่เวลาพูดกับท่าน เวลาพูดกับท่าน ท่านบอกว่า ตอนนี้นางานของตนยังไม่เสร็จ ถ้างานของตนเสร็จแล้ว ถ้าเสร็จแล้วจะจดจารึก คำพูดอย่างนี้ถ้าไปพูดกับหลวงปู่มั่น แล้วหลวงปู่มั่นท่านเป็นคนแก้หลวงตามาตลอด หลวงตาท่านติดขัดอย่างไร เวลาเริ่มต้นตั้งแต่จิตเสื่อม เข้าไปหาท่านนะจิตเสื่อม ท่านก็สอน

หลวงตาท่านพูดเอง สอนเหมือนเด็ก ๆ เวลาจากจิตเสื่อม จากจิตเสื่อมขึ้นมา จับเวทนา ได้ พิจารณาเวทนา จนเวทนา เราไม่ใช่เวทนา พิจารณาต่อเนื่องไป จนพิจารณาธาตุจนมันราบหมด กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใสไปแล้ว แล้วติดอยู่ ๕ ปี ท่านเป็นคนแก่มา แก่มาจนให้มันเห็นอสุภะ ท่านเป็นคนแก่มา ท่านรู้ใจ ตอนนี้งานของท่านยังไม่เสร็จ คำพูดนี้มันชัดเจนมาก ชัดเจนเพราะว่าคำพูดระหว่างนักปราชญ์กับนักปราชญ์เขาคุยกัน นักปราชญ์กับนักปราชญ์เขาเจรจากัน พอเขาเจรจากัน เสร็จต่อหน้าหมู่สงฆ์ หมู่สงฆ์ได้ยินได้ฟังกันทั้งนั้นนะ

ฉะนั้น เวลาหลวงตา เวลาท่านมาเขียนประวัติหลวงปู่มนั้นนะ “ถ้ามีสิ่งใดถ้าเป็นความขาดตกบกพร่อง ข้าพเจ้ามีปัญญาน้อย ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบ สิ่งใดที่เป็นคุณประโยชน์ สิ่งใดที่เป็นการเชิดชูนั้น ข้าพเจ้าขอเชิดชูครูบาอาจารย์ของข้าพเจ้า เชิดชูของหลวงปู่มนั้น แต่ถ้าสิ่งใดถ้าเป็นการขาดตกบกพร่อง สิ่งใดที่เป็นความเสียหาย ข้าพเจ้าขอรับไว้เองครับ ข้าพเจ้าขอรับไว้เอง เพราะมันเป็นความผิดพลาดของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีปัญญาน้อย ข้าพเจ้าทำแล้วมันผิดพลาด มันทำให้ชื่อเสียงของครูบาอาจารย์เรามัวหมอง ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบ ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบ” ไปอ่านประวัติหลวงปู่มนสิ

แต่ไอ้พวกที่ชายชื่อครูบาอาจารย์นะ เขียนประวัติหลวงปู่มนั้น “หลวงปู่มนั้นชมว่าเราเก่งอย่างนั้น หลวงปู่มนั้นชมเราว่าอย่างนั้น” มันแตกต่างกันนะ อันหนึ่งเขาเชิดชูครูบาอาจารย์ ทำเพื่อเชิดชูครูบาอาจารย์นี่เป็นเรื่องหนึ่งนะ

ทำเพื่อจะชายชื่อครูบาอาจารย์ ชายชื่อท่านนะ ชายชื่อท่านเพราะอะไร เพราะตัวเองไม่มีวุฒิ ตัวเองไม่มีความสามารถ เอาชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณท่านมาแปะไว้หน้าผากตัวเอง แล้วก็เหยียบย่ำครูบาอาจารย์ไปด้วยพฤติกรรมนะ พฤติกรรมการกระทำ พฤติกรรมการสั่งสอนนะ

เพราะอะไร เพราะหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มนั้น หลวงปู่มนั้นท่านฝึกฝนมาเอง ท่านเป็นคนฝึกฝน ท่านเป็นคนแก้ไขมาเอง แต่ไอ้พวกนอกกริต ไอ้พวกที่ภาวนาไม่เป็น เวลาเขียนประวัติครูบาอาจารย์ จะเขียนประวัติครูบาอาจารย์ลงเหวลงทะเล ชายชู้หน้า

แล้วสมัยที่ว่า หลวงปู่เจ็ยะเป็นคนเล่าให้ฟังเอง ตอนจะเผาศพหลวงปู่มนั้นนะ ท่านพูดเอง มีพระพวกนี้ไปพิมพ์ประวัติท่าน แล้วจะไปแจก หลวงปู่เจ็ยะบอก “สมเด็จมหาวิรวงศ์บอกแจกไม่ได้หรอกครับ ถ้าแจกไป คนเขาจะหาว่าหลวงปู่มนั้นติดแค่สมาธิ”

“ไอ้พุทโตะ ไอ้สมณะน่าเกลียดน่ากลัว มันก็ได้แค่สมาธิ สมาธิเป็นสมณะ ไม่มีประโยชน์อะไร” ถ้าแจกไปจะเป็นอย่างนั้น เพราะเขาทำได้แค่นี้

ไปบอกสมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระสังฆราชเห็นด้วย ห้าม ระวังการแจกอันนั้นไว้ ไม่ให้แจก แล้วพองานศพนั้น หนังสือพิมพ์แล้วไม่ให้แจก แต่แอบแจกกัน แล้วตอนนั้นก็มาว่าได้แจกในงานศพหลวงปู่มั่น แล้วเวลาตอนนี่ “ทำสมาธิเป็นพลังจิตๆ”

พลังจิตอะไร หลวงปู่มั่นสอนพลังจิตหรือ หลวงปู่มั่นสอนอะไร หลวงปู่มั่นสอนเรื่องอริยสัจ

นี่ไง เวลาจะชายชื่อชายเสียง คนจะชาย คำว่า “จะชาย” คือตัวเราไม่มีอะไรไง เราไม่มีวุฒิภาวะ ไม่มีสมบัติอะไร เราถึงชาย แต่คนที่เขามีนะ เขาเคารพ เขาไม่ชาย เขากราบเขาไหว้ เขาเชิดชู นี่ครูบาอาจารย์เรา ท่านยกไว้เหนือศีรษะเหนือหัว นี่ท่านเชิดชูนะ

ตั้งชื่อมันไม่เสียหายหรอก ถ้าตั้งชื่อด้วยความเชิดชู ด้วยความกตัญญู ด้วยคุณงามความดี แต่ถ้าเอามาชื่อเอามาขายกันนะ ไร้สาระ นี่มันชื่อมันขายกัน มันไร้สาระไง

ฉะนั้น เวลาชื่อ ของเราก็มินะ ดุสิต ตอนนี่เราพยายาม อยู่กับครูบาอาจารย์เราพยายามเก็บเล็กผสมน้อย ดูการกระทำของท่านนะ วัดป่าภูริทัตตฯ ก็วัดป่าภูริทัตตฯ ก็หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต แล้วเวลาของเรา เราไปสร้างที่อุทัย ที่ลานสัก วัดป่าหลวงปู่มั่น ภูริทัตตฯ เลย แล้วที่ห้วยคต วัดป่ามหาบัว ญาณสัมปันโน แล้วเมื่อสองวันนี้เขาทำผายแล้วมันมีปัญหากันอยู่ ผู้ว่าเขาให้พวกนี้ขึ้นไปพูดเลยว่า วัดป่ามหาบัวของเรากับวัดป่ามหาบัวทุกๆ ไปมันเกี่ยวพันกันอย่างไร

โยมของเราขึ้นไปพูดเลย ถ้าวัดป่ามหาบัวของเรานี้ทำตามหลวงตา หลวงตาท่านบอกพระเกิดจากป่า พระป่าอยู่กับป่า ป่าต้องรักษาต้นน้ำลำธาร เราไปรักษาต้นน้ำลำธาร เราไปรักษาป่า วัดป่าของเรามีแต่ต้นไม้ มันเป็นวัดป่าเรื่องธรรมชาติ ไม่มีสิ่งปลูกสร้าง ไม่มีหอรก ถ้าเรายังมีชีวิตอยู่

แต่ตอนนี่ก็เริ่มเสียวๆ แล้วนะ เพราะมีพระลูกศิษย์หลายองค์ตอนนี่เป็นอาจารย์เราแล้วนะ เก่งกว่าเราทุกคนเลย ตอนนี่มีหลายองค์รู้สึกว่าการนาดี “อาจารย์สงบนี้ยังรู้ไม่เท่าทันเราเลย” เออ! ตอนนี่ชักมีแล้วนะ แค่ ๙ วัดเอง ยังเจอลอยๆเลย เราทำของเรา ทำเพื่อประโยชน์นะ

นี่พูดถึงว่าเวลาตั้งชื่อญาณสัมปันโน มีทั่วไปหมด ของเรา ดุสิต หมู่คณะใครก็เคารพใครก็บูชา ใครเคารพบูชาที่ตั้งวัดป่า วัดป่าอย่างน้อยก็มีญาณสัมปันโน ญาณสัมปันโน ญาณหยั่งรู้ของครูบาอาจารย์เราไง สาธุนะ ถ้าไม่ได้ตั้งขึ้นมาเพื่อขาย ไม่ขายชื่อครูบาอาจารย์ ขายชื่อชายเสียง แต่ถ้าเป็นการตั้งด้วยการเชิดชู ทำไมจะตั้งไม่ได้ เรามาเชิดชูครูบาอาจารย์ เราทำดีนะ ใครจะมีความสามารถมากน้อยแค่ไหน เราก็พยายามทำความดีของเรา

แล้วเราเป็นลูกศิษย์ลูกหา เราก็เอาชื่อครูบาอาจารย์เรามาแขวนไว้ให้เป็นที่เคารพเป็นที่บูชา คอยเตือนสติเรา มันจะเสียหายตรงไหน มันไม่เสียหายหรอก ขอให้ทำดี แต่อย่าขาย อย่า

ชาย ขอร้อง อย่าขาย ขายไปขายอย่างอื่น อย่าขายชื่อเสียงของท่าน อย่าขายกิตติศัพท์กิตติคุณของท่าน ไม่ต้องเอาชื่อเสียงของท่านมาขาย

อย่างของเรา เราทำกันเราไม่ขาย เพราะว่าขนาดใครจะมาร่วมทำบุญ เรายังบอกไม่ ใ้หงบมันเลือก มันหาเรื่อง ให้มันหาเงินเอง ใ้หงบต้องหาเงินเอง เราจะทำอะไรเราพยายามทำ ด้วยลำแข้งของเราทั้งนั้นนะ

นี่ไง ก็ตรงนี่ไง ก็ไม่ขายชื่อครูบาอาจารย์ไป ไม่ใช่ชื่อครูบาอาจารย์แล้วใครๆ ก็ต้องมาร่วมด้วย ใครๆ ก็ต้องมาติดร่างแหไปหมดเลย ถ้าใครอยากจะมีส่วนกับครูบาอาจารย์ ต้องมาต่อท้ายฉันนะ ทุกคนต้องมาต่อแถว...ก็มันจะขายกันไง จะขายแล้วก็เป็นลูกศิษย์หลวงปู่ มันองค์สุดท้ายเสียด้วยนะ ใครจะเป็นไม่ได้แล้ว ฉันเป็นองค์สุดท้าย ถ้าใครอยากจะทำร่วมด้วย ต้องมาต่อท้ายฉัน...จะขายแล้วยังจะครอบงำต่างหาก

นี่พูดถึงว่า ชื่อวัดญาณสัมปันโน เขาตั้งได้หรือไม่

ถ้าตั้งเพื่อกตัญญู เพื่อบุญชานะ ตั้งได้ แม้เราจะมีสติสัมปชัญญะน้อย เราจะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ถ้าเราตั้งด้วยความบริสุทธิ์ใจ เราทำได้ อาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเราทั้งองค์ เราไปอยู่กับท่านนะ พ่อแม่ครูจารย์ ได้อยู่ได้กิน ได้สั่งได้สอน ท่านก็อบรมสั่งสอนเรามา แต่การอบรมสั่งสอนนั้นมันควรจะได้คุณธรรมบ้าง ได้มีความกตัญญูกตเวทียบ้าง ควรจะกตัญญูท่านบ้าง ควรจะกตัญญูชื่อเสียงของท่าน ควรจะกตัญญูความเป็นไปของท่าน เห็นน้ำใจของท่านบ้าง ท่านพยายามสร้าง ท่านพยายามทำคุณงามความดี ท่านพยายามพลิกแพลงให้มันเป็นคุณงามความดีมา

เราเอาชื่อเสียงของท่านมาตั้ง เราต้องระลึกถึง ต้องระลึกถึงคุณงามความดีของท่าน แล้วระลึกแล้วคอยเตือนตน เตือนตัวเรา เตือนคนที่เอาไปตั้ง เตือนคนที่เอาชื่อเสียงของท่านไปตั้ง ไปต่างๆ เตือนตัวเอง พอเตือนตัวเองแล้วพยายามทำคุณงามความดีของเรา ชื่อเสียงของท่านคุ้มกะลาหัวเราไง อยู่กับท่านมา ท่านเลี้ยงดูเรามา

เวลาภาวนา ผู้ที่ไม่เคยอยู่กับท่านได้ฟังเทศน์ของท่าน ฟังเทศน์ฟังวิทยุของท่านแล้วได้คติจากท่านนะ ได้คติ ได้แนวคิด ได้สิ่งต่างๆ จากท่านที่ท่านสั่งสอนเรานะ ไม่มีบุญคุณเลยหรือของอย่างนี้ไม่มีคุณเลยใช่ไหม ถ้ามันมีคุณบ้าง เอ็งก็มีน้ำใจต่อท่านบ้างสิ มีน้ำใจ มีความกตัญญูต่อท่านบ้าง

นี่พูดถึงเวลาเอาชื่อไปตั้ง ที่ว่ามันเสียหายไหม

ถ้าไม่ขายชื่อขายเสียงท่าน ไม่เสียหายหรอก แต่ถ้ามันจะไปขาย ถ้ามันจะเอาหาแต่ลาภ โภชนบุรุษ มันเป็นพระโสมพะ มันเป็นคนโสมพะ มันไม่รู้จักความดีใจ ถ้าความดีอย่างนั้นก็ เป็นความดีอย่างนั้น

นี่พูดถึงเวลาคำว่า “ญาณสัมปັນโนตั้งได้หรือไม่”

ภาษาเรานะ เราบอกว่ามันไม่มีใครเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ แต่จริงๆ แล้วมันก็มีผลทางกฎหมาย ถ้าทางกฎหมายเขาต้องว่ากันไปตามกฎหมาย คำว่า “กฎหมาย” มันก็พลิกแพลงไปตามนั้นนะ

แต่นี้เราพูดกันเป็นธรรมไม่ว่า เราพูดด้วยเราเป็นธรรม เราเป็นธรรม เราเป็นมนุษย์ เราเป็นมนุษย์เกิดมาพบพระพุทธรูปศาสนา ถ้าเป็นฆราวาส เราก็มีครูบาอาจารย์เป็นที่เหนี่ยวรั้งใจ ถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อมาบวชเป็นพระ เป็นพระแล้วเป็นลูกศิษย์ลูกหาของท่าน ถ้าลูกศิษย์ลูกหาของท่านควรจะมีจิตชูบูชาคุณงามความดี

ท่านใช้ชีวิตของท่านทั้งชีวิตนะ เช่น ชีวิตหลวงปู่มั่น ชีวิตเป็นแบบอย่างนะ ท่านบรรลุนิพพานในป่า ท่านอยู่ในป่า ท่านใช้ชีวิตของท่านเป็นการสั่งสอน เวลาบิณฑบาตไม่ไหว ไปถึงหน้าประตู บิณฑบาตสุดท้ายก็บิณฑบาตบนศาลา เห็นไหม

เราดูทีวีหลวงตาประจำ เข้าๆ อายุ ๙๐ กว่ายังลงมาฉันทุกวันนะ เจ็บไข้ได้ป่วยอย่างไร ท่านก็ลงมาฉันอาสนะเดียว คำว่า “อาสนะเดียว” ฉันมือเดียว อาสนะเดียว บิณฑบาตไม่ไหวก็ รอหมู่คณะบิณฑบาต ท่านทำนี่ไม่เห็นหรือ ตอนท่านมีชีวิต

เราดูแล้วเราเศร้าใจมากนะ คือท่านทำให้เป็นตัวอย่างนะ ท่านทำให้เป็นตัวอย่างว่าท่านไม่เอาความสะดวกสบายของท่าน เจ็บไข้ได้ป่วย ใครขอรับรองว่าให้ฉันที่กุฎิเลย ท่านก็ไม่ยอม ท่านลงมาฉันทุกวัน จนท่านฉันไม่ได้แล้วท่านถึงได้หยุด นี่คือคติ นี่คือคติแบบอย่างที่ท่านทำไว้ให้ดูโดยไม่ได้ออก ที่ท่านทำไว้โดยที่ไม่ต้องเทศน์ ไม่ได้บอก แต่ท่านทำ มีแต่พวกเรา มีสติปัญญาเท่าทันหรือไม่ มีสติปัญญาระลึกได้หรือไม่ มีสติปัญญาดูแล้วได้สะท้อนใจหรือไม่ นี่พูดถึงว่าคนที่มีความตั้งใจที่คิดนะ

พูดเรื่องนี้เดียวไปใหญ่ พูดเรื่องครูบาอาจารย์ มันอยู่ในใจ แล้วใครเอาไปขายกันนี่ เงินทองนะ เขาทำงานกันเขายังมีเงินเดือนออก ใ้ฉันชื่อเสียงของครูบาอาจารย์แลกเป็นเงินเป็นทอง นี่น่าเกลียดมาก น่าเกลียดมาก

แต่ถ้าเราเชิดชู เราเคารพบูชาของเราใช้ใหม่ ตั้งชื่อไว้ให้เป็นมรดกในวัดของเรา ให้เป็นที่ให้เรามั่นคง อย่างนี้เราเห็นด้วยนะ เพราะอย่างที่ว่านี้ เราจะมีความรู้มากความรู้น้อย แต่ขอให้เคารพบูชาจากหัวใจ อันนี้เห็นด้วย

ที่นี้ข้อต่อไป “เพราะหลานที่บวชเณรในตอนนั้นไปเห็นอะไรบางอย่างในตอนกลางคืน ก็เลยไม่ไป หลานก็เลยสึกออกมาเลย คำว่า “ญาณสัมปันโน” มาได้อย่างไร ผมยังงงอยู่ จึงขอความคิดเห็นของหลวงพ่อช่วยอธิบายหน่อยครับ ผมมั่นใจว่าพระองค์นี้ไม่ใช่พระที่หลวงตาท่านจะให้เครดิตที่ใช้ชื่อของท่าน ขอความอนุเคราะห์จากหลวงพ่อช่วยชี้แนะด้วยครับ กราบ นมัสการด้วย”

สิ่งที่ว่าเวลาชายชื่อชายเสียงนั้นเป็นเรื่องหนึ่งนะ สิ่งที่ว่าท่านสั่งสอนมา สิ่งที่ท่านสั่งสอนมา สิ่งที่การกระทำ เวลาหลวงปู่มันท่านนิพพานไปแล้ว หลวงตาท่านพูดเอง แดกกระसानชาน เซ็นกันไปหมดเลย ๕ ปีกว่าจะรวมกันติด กว่าจะรวมกันได้ กว่าจะตั้งหลักกันได้ พอตั้งหลักกันได้ ต่างคนต่างก็พยายามชวนชววยของตน เพราะว่าหลวงปู่มันท่านนิพพานไปแล้ว เผาศพของหลวงปู่มันแล้ว หลวงตาท่านถึงบรรลุนิพพานถึงที่สุด แล้วท่านก็พยายามให้หมู่คณะเกาะกันมาๆ นี้เกาะกันมา

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่า มีเณรเข้าไปอยู่ด้วย ไปรู้ไปเห็นอะไรอย่างนี้

นี่พฤติกรรม พฤติกรรมอย่างนั้น เวลาอ้างชื่ออ้างเสียง อ้างกิตติศัพท์กิตติคุณของท่าน เวลาของเราละ เรามีคุณงามความดีอะไรละ สิ่งที่เราอ้างนั้นนะอ้างมาเพื่ออะไรละ อ้างมาเพื่อไม่ให้กิเลสเรามันฟูไป จะทำอะไรก็ชื่ออันนั้นมันครอบอยู่ไง ถ้าเราจะเสียเราจะหาย ชื่อเสียงของท่านมันเป็นการให้เราไม่กล้าก้าวล่วงไป

ถ้ามันก้าวล่วงไป ชื่อเสียง พฤติกรรมของเรา การกระทำของเรา มันเป็นเรื่องหนึ่งนะ ถ้าเป็นอีกเรื่องหนึ่ง คุณงามความดีของเรา คุณงามความดีของเราไง ถ้าคุณงามความดีของเราเกิดจากการจำมา คำสั่งสอนมา

คำสั่งสอน เราอยู่กับท่านใช่ไหม อยู่กับท่าน ข้อวัตรปฏิบัติ จริตนิสัย สิ่งใดที่ท่านสั่งสอนมา ดูลี เวลาหลวงตาท่านพูดให้ฟัง เวลาที่หลวงตาท่านอยู่ที่วัด หลวงปู่เจี๊ยะท่านไปอยู่ด้วยเสร็จแล้วหลวงปู่เจี๊ยะท่านก็จะไปช่อม ไปปรับพื้นที่ไป ท่านก็ไปชูด ไปชูดดิน ไปตีไม้ เสียงมันดังนะ

หลวงตาท่านไปดูนะ ท่านไปดูว่า เอ๊ะ! เสียงใคร เพราะในวัดธรรมดาถึงเวลาแล้วมันจะไม่มีเสียงดังไป พอเสียงดัง พอไปดู ไปเห็นหลวงปู่เจี๊ยะท่านกำลังปรับพื้นที่ กำลังจะไปช่อมกุฎิ ที่นี้เสียงมันไปกระทบคนอื่นนะ

หลวงตาท่านพูดนะ “ท่านเจี๊ยะ ท่านเจี๊ยะก็เคยอยู่กับหลวงปู่มันมา ถ้าไม่อยู่กับหลวงปู่มันมานะ ผมจะไม่พูดอะไรเลย” แล้วหลวงตาท่านก็เดินกลับ หลวงปู่เจี๊ยะท่านสะอึกเลย

นี่ไง เราได้อยู่กับครูบาอาจารย์มาด้วยกันนะ เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์มาด้วยกัน อยู่กับหลวงปู่มัน เห็นไหม อยู่กับหลวงปู่มัน ถึงเวลาแล้วนะ เวลาทำอะไรให้ทำเวลาชั่วอวัตร เวลาพ้นจากชั่วอวัตรแล้วจะไม่มีเสียงรบกวนกัน นี่ท่านทำเป็นแบบเป็นอย่างไรมา ถ้าท่านทำเป็นแบบอย่างไรมา ถ้าไปอยู่กับท่านมา มันก็ได้ซบซิมอย่างนั้นมา แล้วหลวงปู่เจี๊ยะเป็นผู้อุปัฏฐากหลวงปู่มันเสียด้วย

แล้วหลวงปู่เจี๊ยะท่านเล่าให้เราฟังนะ เวลาอยู่กับท่าน ท่านบอกว่า เรื่องผ้าเรื่องผอน เพราะท่านเป็นคนพับผ้าให้หลวงปู่มัน ผู้อุปัฏฐากคือการเป็นคนซัก คนย้อม คนเก็บผ้า แล้วหลวงปู่มันท่านละเอียด ดุสิ ประวัติหลวงปู่มัน การกระทำหลวงปู่มันขนาดไหน แล้วหลวงปู่เจี๊ยะเป็นคนอุปัฏฐาก เป็นคนดูแลอยู่นะ ถ้ามันไม่ละเอียดมันจะทำอย่างนั้นได้อย่างไร แล้วหลวงปู่เจี๊ยะก็เล่าให้เราฟัง ย้อมผ้า เวลามันผิดพลาดขึ้นไป “เจี๊ยะเอ๊ย! เจี๊ยะเอ๊ย!” ท่านโดนทั้งวันนะ

นี่กรณีนี้มันฝึกหัดด้วยกันมา แต่เวลาท่านไปเยี่ยมหลวงตา ไปจำพรรษาอยู่กับหลวงตา ท่านไปทำเสียงดังเข้า หลวงตาท่านไปพูดอย่างนั้นนะ หลวงปู่เจี๊ยะท่านบอกเลย คินนั่นทั้งคินนะ ท่านนอนไม่หลับเลย เข้าขึ้นมาก็ไปยืนรอกอยู่นั่นไง เวลาหลวงตาท่านมาถึง ท่านกราบ แล้วตั้งทำหลวงตามาถูบหัวเลย “ทำไมท่านอาจารย์พูดได้ขนาดนี้ ทำไมพูดได้เหมือนหลวงปู่มันเหมือนหลวงปู่มัน พูดได้แทงใจขนาดนี้”

“เจี๊ยะเอ๊ย! เราก็อยู่กับหลวงปู่มันมาด้วยกัน ถ้าไม่อยู่กับหลวงปู่มัน ผมจะไม่พูดเลย ถ้าไปอยู่กับหลวงปู่มันคือได้ฝึกมาแล้วไง ได้ฝึกได้หลอมจากเบาเดียวกันมาไง ผิดก็รู้ว่าผิดไง ถูกก็รู้ว่าถูกไง แล้วท่านมาทำผิดอย่างนี้ได้อย่างไร”

“แหม! ทำไมท่านอาจารย์พูดได้ขนาดนี้เนาะ ทำไมอาจารย์พูดได้แทงใจผมเหลือเกินเนาะ” ก็เข้าไปนะ เอาเท้าถูบหัว นี่ถ้าอยู่กับครูบาอาจารย์มา มันซาบซึ่งขนาดนี้ แล้วหลวงปู่เจี๊ยะท่านก็พูดเลย ท่านยอมรับก็ยอมรับหลวงปู่มัน องค์ที่สองก็หลวงตา

นี่เวลาถ้าได้ฝึกฝนมา มันฝึกฝนมาอย่างนี้ “เราอยู่กับหลวงปู่มันมาด้วยกัน” หลวงปู่มันสอนอย่างไรมา คำว่า “คำสอน” วัตรปฏิบัติของหลวงปู่มัน เราก็ได้เห็นมาด้วยกัน ถ้าเห็นมาด้วยกัน เราแยกออกมาแล้วเราจะมาอยู่ส่วนตัว เราจะทำอย่างนั้นหรือไม่ เราจะรักษาไว้ได้หรือไม่ ถ้าเรารักษาไว้ได้ เห็นไหม หลวงปู่เจี๊ยะน้ำตาไหล น้ำตาไหลเลย เพราะว่ามันก็หลอมมาจากเบาเดียวกัน เบ้าอันนั้นก็หลอมหลวงตามา หลอมท่านมาด้วย หลอมลูกศิษย์หลวงปู่มันมาด้วยกันหมด

แล้วเวลาหลวงตาท่านพูดนะ เวลาคนอื่น หลวงตาท่านจะบอกว่า “ลูกศิษย์หลวงปู่มนั
นะ ก็เหลือเรากับหลวงปู่เจี๊ยะ” ท่านพูดเองนะ ท่านว่าเหลือเรา ก็คือตัวหลวงตานะ ตัวหลวงตา
ท่านบอกว่า เหลือตัวท่านกับหลวงปู่เจี๊ยะสององค์เท่านั้นที่เอาหัวค้ำฟ้าไว้ เอาศีรษะค้ำฟ้าไว้

แล้วทุกองค์ก็บอกว่า “อู๋! ยังมีองค์นั้นๆ อีก”

ท่านบอก “เดี่ยวตบปากเลย” แสดงว่าพวกนั้นอยู่ในบ้ำหลอมเดียวกันมา แต่ไม่เก็บสิ่ง
ใดมาเป็นวัตรปฏิบัติ ไม่เก็บคุณงามความดีสิ่งใดมา

ท่านถึงได้บอกว่า ย้อนกลับไปฟังเทปของหลวงตาเยอะๆ ท่านบอกเลยว่า ลูกศิษย์หลวง
ปู่มนัมีหลวงปู่เจี๊ยะกับตัวท่านเอาศีรษะค้ำหมู่กรรมฐานไว้ เอาหัวค้ำไว้ เอาหัวค้ำฟ้าไว้

นั่นไง พูดถึงว่า ทั้งๆ ที่ว่าหลวงตาท่านไม่ได้ตั้งชื่อวัดป่าบ้านตาดว่าวัดภูริทัตตฯ ด้วย
ท่านไม่ได้ตั้งว่าวัดหลวงปู่มนัด้วย ท่านตั้งชื่อวัดป่าเกษรศีลคุณ แล้วท่านตั้งชื่อว่าวัดของท่าน
ชาวบ้านเขาเรียกว่าวัดป่าบ้านตาด แต่ด้วยการกระทำของท่าน ด้วยคุณงามความดีของท่าน
ด้วยสิ่งอำนาจวาสนาบารมีของท่าน ท่านทำจนเวลาใครถามว่า ท่านเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มนั
ท่านเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มนั

ท่านเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มนัโดยท่านตั้งชื่อวัดของท่านเป็นวัดป่าบ้านตาด ไม่ใช่วัดหลวง
ปู่มนั ท่านตั้งชื่อวัดของท่านว่าวัดป่าบ้านตาด แต่ด้วยกิตติศัพท์กิตติคุณของท่าน ด้วยคุณงาม
ความดีของท่าน ด้วยสิ่งที่ชื่อวัตรปฏิบัติของท่าน

เวลาท่านเทศน์บนศาลานะ เราอยู่กับท่าน ท่านพูดเลย เวลาใครๆ ก็บอกว่าวัดป่าบ้าน
ตาดเข้มงวดนัก วัดป่าบ้านตาดเคร่งครัดนักๆ แล้วมันเคร่งครัดแล้วมันเด่นไง มันเด่นเหนือหมู่
พระไง ท่านบอกว่า “เราไม่เคยกลัวใครเลย เพราะเราไม่ได้ทำเอง เราไม่ได้คิดเอง เราทำตาม
หลวงปู่มนั หลวงปู่มนัท่านทำเป็นหัวหน้ามา หลวงปู่มนัท่านได้ทำมาแล้ว”

คือมีพระได้ทำอย่างนี้มาก่อนเรา มีพระได้ทำอย่างนี้มา แล้วท่านทำตามหลวงปู่มนั
ท่านทำตามหลวงปู่มนั ท่านไม่ได้คิดเอง ท่านเทศน์อยู่ เราก็จังอยู่ ท่านไม่ได้ทำเอง

นี่ก็เหมือนกัน เรามา เราทำ ถ้าเราปฏิบัติกัน เราไม่ต้องกลัวอะไรเลย เราไม่ได้ทำอะไร
เลย เราจำครูบาอาจารย์มา เราจำหลวงตามา เราจำมา เป็นอะไร

ย้อนกลับมา เห็นไหม “เพราะหลานที่บวชเป็นเณรที่วัดนั้นไปเห็นอะไรบางอย่างตอน
กลางคืนนั้น เลยไม่ไปเลย แล้วหลานก็สึกออกมาเลยครับ คำว่า “ญาณสัมปันโน” มาได้อย่างไร
ผมยังงงอยู่ จึงขอความคิดเห็นของหลวงพ่อช่วยอธิบายหน่อยครับ”

นี่ไง ถ้าเราจะตั้งชื่อตั้งเสียงของท่าน ไม่ต้องตั้งอะไรก็ได้ เราทำคุณงามความดี ความดีก็คือความดี ถ้าเราไม่ขายชื่อขายเสียงของคน เราไม่ขายชื่อขายเสียงของครูบา อาจารย์ของเรา เราไม่ขายชื่อขายเสียง เราไม่ต้องขายอะไร เราไม่ต้องเครดิตสิ่งใด ทำคุณงามความดีก็คือความดี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สอนอยู่แล้ว ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

คนที่ทำคุณงามความดี ทำความดีเพื่ออะไร ทำคุณงามความดีเพื่อหัวใจของเรา ใจ ถ้าครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตา ครูบาอาจารย์เราท่านประพฤติ ปฏิบัติของท่าน ท่านสำเร็จของท่านไปแล้ว จริงๆ แล้วมันไม่มีอะไรไปกระเทือน คุณธรรมในใจของท่านทั้งนั้นนะ

แต่พวกเรานี้แหละ ชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณมันเป็นสมมุติ เราก็คะรพบูชากัน พอเคารพบูชากัน ใครที่เอาไปตั้งชื่อตั้งเสียงแล้ว แล้วประพฤติปฏิบัติธรรมไม่ได้อย่างที่เขาคาดหวัง มันก็ทำให้เสียใจทุกคนนะ มันทำให้คนที่เคารพบูชาเขาเสียใจ แต่ถ้ามันเป็นชื่อของเราเอง ถ้าเราทำให้เสียหายมันก็เสียหายตัวเราเอง ถ้าเราทำคุณงามความดีก็เป็นคุณงามความดีของเรา

แต่ถ้าเรามีชื่อเสียงครูบาอาจารย์มา ถ้าเป็นการเคารพบูชาเชิดชู เราว่าไม่เป็นไรหรือ การเคารพเชิดชูนะ เคารพจริงๆ นะ อย่าขาย อย่าขาย แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว เราอยู่ในศีลในธรรม เราทำคุณงามความดีของเรา เห็นไหม ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เราจะมีคุณธรรมในหัวใจเราขึ้นมา

เราบวช บวชแล้ว ถ้าใครจะไปตั้งวัด ใครจะมีอำนาจวาสนาขึ้นมา จะสร้างวัดขึ้นมา ถ้าจะตั้งชื่อเสียงครูบาอาจารย์ขึ้นมา เขาให้ระลึกก่อนว่าเราจะมาขายท่านหรือไม่ ถ้าเราจะมาขายท่าน เราทำให้ชื่อเสียงท่านเศร้าหมอง เราทำให้ชื่อเสียงท่านตกต่ำไป เราควรกระทำหรือไม่ แต่ถ้าเราเคารพบูชาของเรา เราตั้งเพื่อเชิดชูบูชา เพื่อท่านคอยตรวจ เราเตือนสติเตือนใจเราเอง! เราก็ทำได้ แต่อย่าผิดนะ พอทำความผิดความพลาดไปมันสะเทือนกันไปหมด

ฟังสิ หลวงตาท่านพูดไป “ในวงกรรมฐานก็มีตัวท่านกับหลวงปู่เจี๊ยะเอาศิระชะค้ำฟ้าไว้”

คำว่า “ค้ำฟ้าไว้” ก็กิตติศัพท์กิตติคุณของท่านปกครองควบคุมดูแลพวกเรายู้ง ภูเขา หลวงตาอยู่ ใครมีความทุกข์ความยากอย่างไรก็ไปหาท่าน ใครมีสิ่งใดก็ไปหาท่าน ท่านก็ ค้ำครองดูแล การค้ำครองดูแลเพื่ออะไรละ การค้ำครองดูแลก็ศาสนาทายาทไป ก็เพื่อจะมีพระ รุ่งใหม่ขึ้นมาไป เพื่อการส่งต่อกันไป การส่งต่อสังฆกรรมที่เป็นจริงต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ใจ นี่ การสร้างศาสนาทายาทไป การสร้างศาสนาทายาทเพื่อให้ต่อเนื่องไป ที่เอาศิระชะค้ำฟ้าไว้ ค้ำฟ้าไว้ก็ เพราะเหตุนี้ไง แต่เวลาสร้างแล้วมันจะมีศาสนาทายาทขึ้นมาบ้างหรือเปล่านั้น

ถ้ามันมีศาสนทายาทขึ้นมา เห็นใหม่ เราเป็นศาสนทายาท นี่เป็นทายาทโดยธรรม คำว่า “ธรรม” คือธรรมความเสมอภาค คำว่า “ธรรม” คือศีลธรรม ไม่มีใครสูงใครต่ำกว่าใครหรือก บวชมาเป็นพระก็ ๒๒๗ เหมือนกันทั้งนั้นนะ แต่ถ้าเวลาทำขึ้นมาแล้ว มันมีคุณธรรมในหัวใจขึ้นมา เราเคารพกันที่นั่นนะ มันจะมีใครเด่นกว่าใคร ใครสูงกว่าใคร ใครแน่นกว่าใครวะ มันก็มีแต่คุณงามความดีของเรานี่แหละ ทำเพื่อเรานี่แหละ ไม่ต้องไปขาย ไม่ต้องไปทำอะไรทั้งสิ้น ถ้าทำได้แบบนี้ เห็นใหม่

อย่างที่ว่า ที่เณรไปรู้ไปเห็น คนเขาไปรู้ไปเห็น

มันมีที่ลับที่แฉ่ง เราไม่ควรมีที่ลับที่แฉ่งไง ถ้าเราไม่มีที่ลับที่แฉ่ง เห็นใหม่ คุณสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ไม่มีกำมือในเรา” แบบตลอด แบบตลอดเลย

เราสร้างกุฏิ โยมเขาถาม “หลวงพ่อกัน หลวงพ่อกันไม่ได้กันห้องเลยหรือ เปิดโล่ง”

ของเราไม่มีห้องเลยนะ โลงหมดเลย เพราะเราอยู่กับครูบาอาจารย์มาไง ดูหลวงตาเวลาท่านเจ็บป่วยสิ ท่านอยู่ใต้ถุน ตอนแรกว่า ตอนท่านเจ็บป่วย ปี ๒๕๒๔ นอนอยู่ใต้ถุนนะ มีเตียงอยู่อันหนึ่ง พระล้อมรอบเลย เราดูอย่างนั้นมา

เวลาสร้างกุฏิของเรามีห้องเดียว ประตูหน้าต่างรอบ ถึงเวลาเปิดได้หมดเลย เราคิดไปนู่นนะ กุฏิเราไม่มีอะไรเลย มีประตูหน้าต่างล้อมรอบ ๓-๔ ประตู ถึงเวลาแล้วมันจะเปิดได้โล่งหมด แล้วเราจะนอนอยู่ตรงกลาง แล้วพระมันจะดูแลอย่างไร เรื่องหัวของมัน เราคิดไปนู่นเลย มันไม่มีที่ลับที่แฉ่งหรือก ไม่มีกำมือในเรา เปิดโล่งหมด แล้วใครมีความสามารถ ใครมีศีลธรรม ใครมีอย่างไร ทำตรงนั้นขึ้นมา ถ้าทำตรงนั้นขึ้นมา เห็นใหม่

ฉะนั้น มันเป็นโอกาสไง เขาถามมา เพราะเห็นมาทั่ว เราเห็นหมด ยิ่งตอนหลังๆ นี่หมดเลย ญาณสัมปັນโนนี่ไปทั่วเลย แล้วไปทั่ว เราก็คิดมุกกลับ อ้าว! ก็ลูกศิษย์ของท่านเยอะ พระท่านเยอะ แต่ที่นี้พออย่างนี้ปั๊บมันก็อย่างว่า เราอย่าขายชื่อท่านนะ เราตั้งกันไว้เป็นคนดีนะ ตั้งชื่อท่าน ตั้งไว้เป็นคนดี เป็นที่เคารพบูชาของพวกเรา แล้วพอตั้งแล้วมันก็ต้องเป็นเดือนตัวเราตลอดไป ชื่อท่านนะ อย่าทำเสียนะ คนอยู่อย่าทำเสีย ทำแต่เรื่องดีๆ ขึ้นมา เห็นใหม่

ตั้งไม่เสียหาย ตั้งไม่เสียหาย แต่อย่าขายนะ ทำแต่เรื่องดีๆ ทำคุณงามความดีกัน แล้วเวลาประพาศปฏิบัติ อย่างที่ว่านี้ เวลาท่านพูดกับหลวงปู่เจี๊ยะ “เราก็อยู่กับหลวงปู่มันมาด้วยกัน เราก็อยู่กับหลวงปู่มัน” แล้วองค์อื่นพูดอย่างนี้ได้ไหม องค์อื่นที่อยู่กับหลวงปู่มันมาก็ทั้งนั้นนะ แล้วมีใครฟังใคร ใครฟังใคร

แล้วเวลาทำขึ้นไป เพราะหลวงตาท่านพูดให้เราฟังนะ ตอนอยู่กับท่าน เรายังแปลกมาก อยู่กับใครจะได้คุยกันตัวต่อตัว ท่านบอกเลย เมื่อก่อนใครๆ นะ เมื่อก่อนคือว่าตอนที่หลวงปู่มัน

เสียแล้ว แล้วท่านกำลังสร้างวัด แล้วเวลาใครมีปัญหามาท่านก็คอยไปชี้ไปบอก แล้วที่นี้พระ
ทั่วไป พระที่โดนท่านไปบอกกล่าวก็บอกว่า พ่อแม่ครูจารย์คือหลวงตามหาบัวคอยจับผิด

นี่หลวงตาท่านพูดให้เราฟังนะ บอกเมื่อก่อนใครๆ ก็หาว่าผมคอยไปจับผิดเขา คอยไป
จับผิดเขา ท่านบอกว่า ไม่ใช่ เราคอยไปบอกเขาว่า เขาเดินไปแล้วเขาจะเหยียบหนาม เขาเดิน
ไปแล้วเขาจะไปชนต้นเสา เขาเดินไปแล้วเขาจะไปสะดุดก้อนหิน ท่านก็บอกว่า นี่หนามนะ นี่
ก้อนหินนะ นี่เสานะ อย่าเดินไปชนมัน ท่านบอกว่าท่านปรารถนาอย่างนี้ ท่านพูดอย่างนี้ แต่
พระบอกว่า หลวงตาจับผิด หลวงตาจับผิด

คือมันอึดอัดใจ คือกิเลสมันจะตื่น กิเลสมันจะไปตามทางมันไป แล้วหลวงตาไปดึงไว้
หลวงตาไปดึงไว้ เขาอึดอัด เขาบอกว่า นี่ชอบจับผิด คอยจับผิดคนอื่นตลอดเลย

นี่ท่านพูดกับเรานะ หลวงตาท่านคุยกับเราตัวต่อตัวเยอะมาก เพราะเราขึ้นไปหาท่าน
บางที่ท่านไปหาเรา คุยกันทีหนึ่งเป็น ๒-๓ ชั่วโมง เรื่องอย่างนี้ เรื่องหลังไม้คี่นี่เยอะ

ที่นี้เราก็จะบอกว่า ในสังคมทุกสังคมก็มีคนดีคนเลวปนกัน ในสังคมทุกสังคมนะ ใน
บรรดาลูกศิษย์หลวงปู่มั่นก็มีทั้งคนดีและคนไม่ดี เราจะบอกว่า ในบรรดาลูกศิษย์หลวงตาที่ไป
ตั้งชื่อญาณสัมปันโน ญาณสัมปันโนมั่นก็มีทั้งถูกและผิด มีทั้งดีและไม่ดีเหมือนกัน

ฉะนั้น เราก็ต้องคัดเลือกแยกแยะเอาเนาะ อย่าเพิ่งเชื่อ กาลามสูตร อย่าเชื่ออะไรง่ายๆ
ต้องพิสูจน์ต้องตรวจสอบกันก่อน ดูกันก่อน ถ้าเขาเชิดชู เขาทำคุณงามความดีเชิดชู เราก็
ส่งเสริมเขา ถ้าเขามาตั้งเพื่อจะขายชื่อเสียงครูบาอาจารย์ เราก็อย่าไปยุ่งกับเขา มันเป็น
ความเห็นของเขา มันเป็นการประกาศออกมาว่าเขามีความรู้สึกรักใคร่คิดอย่างไร เขาทำเพื่อ
ประโยชน์อะไรไป

ถ้าเรามีสติอย่างนี้ เราก็จะเป็นลูกศิษย์ครูบาอาจารย์ของเรา โดยเป็นลูกศิษย์ของครูบา
อาจารย์เราโดยมีสติปัญญา แบบที่หลวงตามหาบัวท่านพูดกับหลวงปู่เจี๊ยะ “เจี๊ยะเอ๊ย! เราก็อยู่
กับหลวงปู่มั่นมาด้วยกัน เราก็อยู่กับหลวงปู่มั่นมาด้วยกัน”

นี่ก็เหมือนกัน เราจะรู้จะเห็นสิ่งใดเราก็มีสติปัญญาแบบนี้ แบบที่หลวงตาท่านเตือนนะ
เราก็มีครูบาอาจารย์มาเหมือนกัน เราก็เคยเห็นหลวงตามาเหมือนกัน เราก็อยู่กับหลวงตามา
เหมือนกัน หลวงตาทำอะไรถูกทำอะไรผิด เราก็รู้ก็เห็นมาเหมือนกัน เห็นไหม อะไรที่ท่านบอก
ให้ทำ ท่านบอกไม่ให้ทำ เราก็รู้กันทั้งนั้นนะ ฉะนั้น สิ่งนั้นนะ เอาสิ่งนั้นเป็นหลัก แล้วเราก็
พิสูจน์ของเรา ฉะนั้น ย้อนกลับมาที่เรา รักษาใจเรา

ครูบาอาจารย์ของเราท่านนิพพานไปแล้ว ครูบาอาจารย์ของเราท่านล่วงไปแล้ว ท่าน
หมดภาระไปทั้งหมดแล้ว สิ่งที่อยู่ก็อยู่กับพวกเรานี้แหละ อยู่กับพวกที่มีกิเลสนี้ พวกที่มีกิเลสก็
ดูแลกันเพื่อประพฤติกปฏิบัติกัน เพื่อพยายามเอาตัวของเราให้พ้นจากกิเลสให้ได้ เหว้ง